

CETA + EA CREDINȚEI

Revistă trimestrială a parohiei Tuturor Sfinților, Florești

Anul 14, nr. 4
octombrie-decembrie
2024

Cuprins

SIMONA ILEA POP, <i>Știri</i>	3
PR. DR. CIPRIAN CHERECHEȘ, <i>Meditații la Sfânta Cruce (II)</i>	4
PR. DR. IOAN CLAPA, <i>Călăuză pentru suflet</i>	7
PR. LECT. UNIV. DR. IOAN-TĂNASE CHIȘ, <i>Crucea lui Iisus, materie a vieții Fecioarei</i>	9
PROF. AURELIAN COSMA, <i>Biserica Romei în a doua jumătate a secolului al XIX-lea</i>	11
PROF. TEODORA CUCUIET, <i>Sfântul Siluan Athonitul (1866-1938)</i>	13
OVIDIU MURARU, COSMINA MATEI, <i>Din viața parohiei</i>	14
PR. VICAR MIRCEA CORPODEAN, <i>„Am plecat să slujesc pentru românii de departe”</i>	16
MARIA FĂRÎMĂ, <i>Cred, Doamne, și mărturisesc! File de catehism ortodox</i>	19
ADRIAN MĂRGINEAN, <i>Apusenii – Păzitorii credinței.</i> <i>Mănăstirea Ponor – Athosul românesc</i>	21
PSIHOLOG MARCELA FARCAȘ, <i>Toleranță și empatie – punți între oameni</i>	23
INSTIT. GRAȚIELA AGRIȘAN, <i>Aripi de îngerăș</i>	25

ȘTIRI

SIMONA ILEA POP

- **Paraclisul bisericii parohiale din Cetatea Fetei, Florești își va serba în acest an primul hram.** Situat la demisolul bisericii noi, paraclisul „Sfântul Cuvios Marcel” își va serba pe data de 29 decembrie ocotitorul spiritual. Construit între anii 2018-2023, paraclisul a fost sfințit anul trecut de către IPS Andrei Mitropolitul Clujului. Cu ocazia primului hram, Sf. Liturghie va fi oficiată de PS Benedict Bistrițeanul, alături de un sobor de preoți, începând de la ora 10⁰⁰.

- **Serile duhovnicești „Bucuriile credinței” în parohia Tuturor Sfinților.** Și în postul Crăciunului, credincioșii parohiei Cetatea Fetei din Florești se bucură de noi întâlniri duhovnicești cu invitați, între care preoți, duhovnici și profesori de teologie, care împărtășesc celor prezenți mesajul Evangheliei. Invitații acestui post sunt: pr. Dănuț Gordan, protos. dr. Grigorie Benea, diacon lector univ. dr. Stelian Pașca-Tușa și arhid.conf. univ. dr. Olimpiu Benea. Întâlnirile au loc în fiecare seară de duminică de la 17⁰⁰, în biserica din Cetatea Fetei.

- **Seară ecumenică la Florești.** Cu mai puțin de două săptămâni înainte de Crăciun, la Florești va avea loc Festivalul Ecumenic de colinde „Bucuria Crăciunului”, ajuns la cea de-a 5-a ediție. Colindători din nouă parohii ale Floreștiului: 5 ortodoxe, 2 greco-catolice, 1 romano-catolică și 1 reformată vor concerta în Biserica Romano-Catolică din localitate. La șapte ani de la prima ediție, Concertul Ecumenic se bucură anual de o participare crescută, la evenimentul din acest an anunțându-și

prezența peste 200 de coriști. Concertul va avea loc în data de 14 decembrie, de la ora 18⁰⁰, în Biserica Romano-Catolică „Toți Sfinții”, str. Avram Iancu 217, Florești. Intrarea este liberă.

- **Concert de colinde în Cetatea Fetei-Florești.** Corala *Diaconia* a parohiei Tuturor Sfinților din Florești se pregătește și în acest an să își încante ascultătorii cu un nou concert de colinde susținut în biserica parohială. Evenimentul vine să bucure, deopotrivă prin mesaj și sensibilitate, credincioșii pe care i-a încântat în cei 15 ani de la înființare. Vestea Nașterii Domnului va fi sădită și în acest an în sufletele celor prezenți prin glasurile colindătorilor Coralei *Diaconia*, dirijat de pr. Decebal Gorea. Concertul va avea loc în biserica parohială, duminică, 22 decembrie, după Sf. Liturghie.

- **Aniversare a 1700 de ani de la Primul Conciliu Ecumenic de la Niceea celebrată împreună de Bisericile Ortodoxă și Catolică.** Propunerea aparține Papei Francisc printr-o scrisoare personală adresată Patriarhului Ecumenic Bartolomeu al Constantinopolului. Scrisoarea, publicată de Vatican, a fost transmisă de Cardinalul Kurt Koch – care conduce *Dicasterul pentru Promovarea Unității Creștinilor* – în timpul unei vizite la Istanbul. Schimbul tradițional de delegații dintre Roma și Constantinopol are loc de două ori pe an, reprezentanții catolici călătorind la Istanbul pentru sărbătoarea Sf. Andrei, pe 30 noiembrie, iar delegații ortodocși vizitând Roma pentru sărbătoarea Sf. Petru și Pavel, pe 29 iunie.

MEDITAȚII LA ȘFÂNȚA CRUCE (II)

CIPRIAN CHERECHEȘ

În numărul anterior am început o meditație pornind de la un text din prima epistolă către Corinteni: „Cuvântul crucii pentru cei ce pier este nebunie, iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu” (I Cor 1,18). De ce este cuvântul crucii pentru cei ce pier nebunie? Am văzut în articolul precedent sensurile: propriu, simbolic și teologic, pentru care acest cuvânt ar putea fi nebunie, adică un nonsens. Acum vom încerca să mai deslușim încă un înțeles al crucii, care o face pentru cei ce pier nebunie.

Prin Jertfa Sa de pe Cruce, Mântuitorul Hristos ne învață că idealul nostru de fericire, cu care suntem amăgiți de diavolul, este de fapt o iluzie. Este de multe ori un ideal mic-burghez. Ce crede omul că înseamnă fericirea? Fericirea înseamnă să ai sănătate, să ai bunurile materiale necesare pentru un trai plăcut, să trăiești confortabil, comod, plăcut, într-un sentiment de siguranță, pe care ți-l dau familia și mediul înconjurător; o anumită satisfacție care să vină din poziția ta socială, din aprecierea celorlalți, asta e fericirea. Mântuitorul Iisus Hristos

vine să învețe că asta e greșit, pentru că adevărata fericire nu vine din plăcere, ci, paradoxal, vine din durere. E o nebunie pentru duhul lumii, că adevărata fericire vine din durere și nu din plăcere, din confort și comoditate, ci din durere, din asumarea durerii ca parte integrantă a oricărui efort de a ne apropia de Dumnezeu. Ne este foarte simplu să înțelegem cum adevărata fericire vine din durere și nu din plăcere, dacă ne gândim la aspecte din viața noastră cotidiană. Dacă un om are de săpat grădina, are două variante pentru ziua de mâine: să aleagă o variantă plăcută comodă și confortabilă și să spună „săpatul grădinii e greu, mai bine stau la televizor, pe telefon, pierd un pic vremea, mănânc bine, mă plimb puțin prin natură, de ce să sap grădina?” Sau cealaltă variantă, în care se apucă să sape grădina, dar asta înseamnă că o să-l doară picioarele, spatele, mâinile, o să facă bătăături, va fi extrem de dureros și inconfortabil. Știți cu toții din propria experiență că cel care alege prima variantă, mâine seară va fi nefericit. Paradoxal, chiar dacă toată ziua a făcut lucruri plăcute și

confortabile, mâine seara va fi, garantat, nefericit. Celălalt, pe care îl vor durea mâinile și care va avea bătături și bășici, mâine seară va fi fericit. Cu toții trăiți paradoxul acesta și știți. Mântuitorul Iisus Hristos vine să ne învețe că acest lucru nu este valabil doar pentru o zi de săpă, pe care am tolera-o destul de ușor, ci se aplică pentru toată viața noastră, întrucât dacă vom căuta plăcerea, comoditatea și confortul, vom ajunge nefericiți. Dacă însă ne vom asuma durerea aferentă oricărui efort, vom ajunge fericiți. O nebulie pentru duhul lumii de astăzi – așa cum spune sfântul Pavel – pentru că lumea de azi trăiește invers: urmărind confortul, comoditatea și plăcutul. Nimeni nu e dispus să urmărească în viața aceasta greul, inconfortabilul, neplăcutul, durerosul, ca soluție pentru a fi fericit. Dar asta ne spune Hristos că trebuie să facem, să le urmăm pe acestea. Și atunci cuvântul crucii, ceea ce ne învață și dovedește Hristos prin faptul că moare pe cruce rămâne nebulie pentru lume. Dar pentru noi, pentru cei care credem în Hristos și Îl cunoaștem, devine putere, puterea lui Dumnezeu.

Părintele Nicolae Steinhardt are o predică cu titlul *Mântuitorul Iisus Hristos a venit să ne mântuiască și să ne scandalizeze*. Evident că a venit să ne mântuiască, spune el, dar a venit în același timp și să ne scandalizeze, pentru că tot ce face Hristos e scandalizator, contrariant pentru logica bunului simț, încă de la naștere. El e cel prin care s-a făcut lumea și alege să Se facă om într-o țară amărâtă, supusă romanilor, într-o familie necăjită, nu de profesori, nu de preoți, ci în familia unui tâmplar, într-o iesle dintr-un sătuc uitat de lume. Apoi, felul de a se purta al Mântuitorului este scandalizator: stă în casă cu vameșii și

cu păcătoșii, permite unor desfrânate să Îi spele picioarele, să Se atingă de El, în timp ce îi ceartă pe preoți, cărturari, farisei; le spune în față ipocriți, fățarnici, fără niciun menajament, împotriva oricărui bun simț al lumii. Hristos vine să ne scandalizeze, pentru că scandalizarea este o metodă pedagogică foarte bună, ne trezește, ne intrigă și ne provoacă la a ne gândi foarte serios la ceea ce ne învață Hristos. Dar, în același timp ne scandalizează și pentru că vrea să ne schimbe felul de a gândi, acesta pe care îl are duhul lumii, care ține de bunul simț al logicii, potrivit căreia confortabilul, plăcutul, comoditatea ne aduc fericirea.

De ce gândește lumea așa și de ce crucea, asumarea durerii și a efortului este pentru modul comun de a gândi o nebulie? Noi, oamenii, nu am fost făcuți să gândim așa. Am fost făcuți de către Dumnezeu și așezați în Rai, unde fericirea noastră venea de la Dumnezeu. Duhul Sfânt era așezat în mintea omului, Duhul Sfânt îi dădea omului gândul care îl făcea om, îi spunea omului cum să fie om. Acest gând pe care omul îl avea în minte se transforma în stare sufletească, ce apoi se răsfrângea asupra trupului. Fericirea omului venea de la Dumnezeu; așa a fost făcut omul în Rai.

Diavolul a venit și l-a prostit pe Adam, l-a făcut să-L scoată pe Duhul Sfânt din mintea sa, ca Duhul să nu-i mai dea omului gândul care dă fericirea. Diavolul s-a așezat pe sine în mintea omului, pentru că omul s-a făcut ascultător de diavol, nu de Dumnezeu, când a mâncat din pomul cunoașterii. Diavolul nu-i dă omului fericirea, dar trebuie să-l țină cu ceva legat. Și cu ce-l ține? Îl ține legat cu o minciună, cu o iluzie. Îi spune omului așa: „de acum înainte vei ajunge fericit dacă vei comsu-

ma lumea prin plăcere trupească, care se va transforma în fericire sufletească.” De aceea omul mănâncă mult, pentru că crede că dacă mănâncă mult, consumă, își oferă plăcere trupului, iar plăcerea aceea se va transforma în fericire sufletească. Dar din când în când, are clipa sa de conștientizare, de luciditate, în care își dă seama că nu este așa, că, în realitate, e prost și în clipa aceea devine depresiv. De aceea sunt oamenii moderni depresivi. De aceea oamenii lumii moderne mănâncă bine, au bani, au de toate, consumă toate cu plăcere și sunt depresivi. De la Adam încoace diavolul ne-a prost pe toți și ne ține înlănțuiți în această iluzie. Hristos vine să ne scandalizeze ca să ne schimbe această iluzie. De aceea Hristos începe propovăduirea Lui cu cuvintele „pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția cerurilor!”, adică „schimbați-vă mintea, schimbați felul în care gândiți, felul în care înțelegeți fericirea. Atâta timp cât înțelegeți fericirea așa, nu aveți parte de Împărăția Cerurilor. Schimbați asta!”

Dar nu-l schimbăm, așa trăiește lumea, acesta este duhul lumii, gândirea lumii și pentru această gândire cuvântul crucii și ceea ce semnifică ea – biruința unui înfrânt sau fericirea care vine din durere – este nebunie. Și numai pentru cel care vrea cu adevărat să-L cunoască pe Hristos devine putere, mijlocul de a câștiga energie, forță sufletească pentru a dobândi adevărata fericire, aceea care vine de la Dumnezeu. Hristos vine să ne scandalizeze ca să înțelegem categoric singura fericire care vine de la Dumnezeu. Tot ceea ce considerăm noi fericire, idealul nostru mic-burghez, în realitate este o iluzie, o marotă cu care diavolul ne ține înlănțuiți. Când suntem în stare să renunțăm la această iluzie și să ne mutăm privirea de la ea la Dumnezeu, atunci căpătăm putere prin această învățătură a lui Hristos, care spune că durerea efortului asumată în toată viața noastră, de la început până la sfârșit, ne va aduce cu adevărat fericirea.

CĂLĂUZĂ PENTRU SUFLET

Cum să identificăm prietenii (prietenii în adevăratul sens al cuvântului)?¹

Prietenia este unul dintre cele mai prețioase daruri pe care Dumnezeu le oferă oamenilor, fiind o legătură sufletească bazată pe dragoste, sinceritate și sprijin reciproc. În context creștin, adevărata prietenie depășește interesele egoiste și se construiește pe fundamentul iubirii lui Hristos, care ne-a arătat ce înseamnă să îți iubești aproapele.

Mântuitorul Însuși ne-a lăsat un model de prietenie autentică, prin sacrificiul Său suprem pentru oameni: „Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi.” (Ioan 15, 13).

În punct de vedere creștin, prietenii buni sunt aceia care trăiesc conform învățăturilor lui Hristos și te îndeamnă la o viață plăcută lui Dumnezeu. Iată câteva repere pentru a-i identifica:

- Prietenia bazată pe credință și valori morale

Un prieten adevărat are valori morale sănătoase, care îl apropie de Dumnezeu. Sfântul Apostol Pavel avertizează: „Nu vă înșelați: tovărășiile rele strică obiceiurile bune.” (1 Cor 15,33). O prietenie adevărată întărește credința și îți păstrează sufletul curat.

- Prietenul adevărat iubește sincer și necondiționat

Prietenia adevărată este statornică și sinceră, fiind prezentă atât în vremuri bune, cât și în încercări. În Pilde 17,17, ni se spune: „Prietenul iubește oricând, iar în necaz el este ca un frate.”

¹ Rubrică în care răspundem întrebărilor duhovnicești ale cititorilor noștri. Întrebările pot fi adresate prin intermediul adresei de e-mail: cetateafetei@yahoo.com.

Ioan Clapa

Preot paroh în parohia Feldru,
jud. Bitrița-Năsăud

Prietenii autentici sunt cei care îți stau alături la greu, nu doar în clipe de bucurie.

- Prietenul adevărat te îndrumă cu dragoste și sinceritate

Un prieten adevărat nu te lingușește, ci îți spune adevărul pentru binele tău. În Pilde 27,6 scrie: „Mai de preț sunt rănilile făcute de cel ce iubește decât sărutările celui ce urăște.” Adevărata prietenie implică muștrarea cu dragoste atunci când greșești.

- Prietenul adevărat te ferește de păcat și ispite

O prietenie sănătoasă te îndeamnă la fapte bune și te ține departe de rău. În Psalmul 1,1 citim: „Fericit bărbatul care n-a umblat în sfatul necredincioșilor și pe calea păcătoșilor nu a stat, și pe scaunul hulitorilor n-a șezut.” Prietenii buni te îndrumă spre virtute, nu spre păcat.

- Prietenul adevărat arată empatie și sacrificiu

Prietenia creștină presupune iubire jertfelnică, asemenea iubirii lui Hristos pentru noi. În In 15,13 Mântuitorul spune: „Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi.” Un prieten adevărat este dispus să se sacrifice și să te sprijine atunci când ai nevoie.

- Prietenul bun îți este model de credință

Prietenii buni sunt cei care îți întăresc credința, te îndeamnă la rugăciune și la fapte bune. În Evr 10,24 se spune: „Să luăm aminte unii la alții, ca să ne îndemnăm la dragoste și la fapte bune.” Un prieten adevărat este un exemplu viu al iubirii și milostivirii creștine.

Concluzie

Prietenii buni, din punct de vedere creștin, sunt cei care te apropie de Dumnezeu, te îndeamnă să trăiești în adevăr și iubire, și sunt statornici atât în momentele de bucurie, cât și în cele de încercare. Rugăciunea sinceră către Dumnezeu te poate ajuta să recunoști astfel de prieteni în viața ta.

Prietenia creștină este o binecuvântare și o responsabilitate. Prietenul adevărat este cel care îți rămâne alături în orice împrejurare, îți spune adevărul cu blândețe, te încurajează să faci binele și îți oferă sprijin necondiționat. Așa cum spune înțeleptul Solomon: „Prietenul iubește oricând, iar în necaz el este ca un frate.” (Pilde 17,17).

Rugăciunea, discernământul și trăirea în Hristos ne ajută să discernem între prietenii adevărați și cei care ne pot îndepărta de calea mântuirii. În esență, prietenia autentică este o comoară sufletească, care ne apropie unii de alții și, în același timp, de Dumnezeu.

CRUCEA LUI IISUS, MATERIE A VIEȚII FECIOAREI

IOAN-TĂNASE CHIȘ

Fecioara Maria este un ambasador permanent al iubirii lui Dumnezeu. O iubire paradoxală prin crucea pe care o implică. De aceea, realitatea crucii este majusculă și materie a vieții Fecioarei. Un reper de normalitate pentru creștinii apocaliptici. Credința trebuie trăită ca efect al Învierii...

Motto: Nimeni nu s-a suit la cer, decât Cel Care S-a pogorât din cer, Fiul Omului, Cel ce este în cer. Că într-atât a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, pentru ca tot cel ce crede într-Însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică (In 3, 13; 16).

Iubirea lui Dumnezeu se află la intersecția dintre două lumi, și nu este vorba despre o intersecție accidentală, ca despre ciocnirea a două realități divergente, ci de una pregătită în sfatul Sfintei Treimi. Cele două lumi comunică și această comunicare se petrece într-un mod aparte, pentru că se produce un schimb al cărui vehicul este Iisus Hristos: „Nimeni nu s-a suit la cer, decât Cel Care S-a pogorât din cer, Fiul Omului, Cel ce este în cer” (In 3, 13).

Iată schimbul de la intersecția cerului cu pământul, realizabil prin efortul iubirii lui Dumnezeu, în Persoana divino-umană a Mântuitorului. Această relație, în mod intrinsec, o implică și pe Sfânta Fecioară Maria, deoarece: „Fiul este inima comună a Tatălui și a Fecioarei”¹.

Un acatist al Maicii Domnului ne spune: „Astăzi ușa vieții se deschide, astăzi raza Soarelui celui înțelegător răsare, astăzi Maica

bucuriei se naște spre mântuirea a toată lumea. Veseliți-vă, popoare, și vă bucurați și cu credință, din inimă lăudați-o așa: Bucură-te, dumnezeiască Pruncă Maria, care astăzi te-ai născut spre bucuria și mântuirea a toată lumea”². Dacă iubirea lui Dumnezeu se află la intersecția a două lumi, Fecioara Maria este un *ambasador permanent al acesteia*.

Dumnezeu Însuși „este iubire” (cf. 1 In 4,8) și, chiar dacă este departe de noi, puțința de a descrie iubirea prin care Se definește Dumnezeu, vom cuteza să indicăm câteva caracteristici. Înainte de toate, iubirea lui Dumnezeu este lucrătoare; nu o iubire de cabinet, declarativă, abstractă: „Tatăl Meu până acum lucrează; și Eu lucrez” (In 5,17). Aceasta e iubirea creatoare care a adus totul de la nimic la existență, de la neființă la ființă. Apoi, spunem că iubirea lui Dumnezeu este *paradoxală*. De ce? Pentru că *implică jertfa crucii*, ca un gest de *asumare totală*, care se împlinește în înviere.

În dinamica aceasta, Maica Domnului nu devine un detaliu dintr-un plan îndepărtat. În jertfa crucii, există o singură ființă umană care suferă pe măsura suferinței lui Hristos și aceasta este mama Lui! În această afirmație întrezărim și legătura sărbătorii Nașterii Maicii Domnului cu Duminica dinaintea Înălțării Sf. Cruci; iată, o suprapunere de planuri sau o adevărată intersecție teologică. Crucea lui Iisus Hristos este materie a vieții Fecioarei³ așa

² *Acatistul Nașterii Maicii Domnului*, Condac 1, în <https://doxologia.ro/ceaslov/acatiste/acatistul-nasterii-maicii-domnului>, data accesării: 7.09.2019.

³ Ioan Alexandru Tofan, *Omul lăuntric. Andre Scrima și fizionomia experienței spirituale*, Huma-

¹ Teofan al Niceii, în: Diac. Ioan I. Ică Jr., *Maica Domnului în teologia secolului XX și în spiritualitatea isihastă*, p. 547.

încât majuscula destinului ei este scrisă cu Crucea iubirii jertfelnice a lui Dumnezeu. Rememorăm episodul Bunei Vestiri pentru a ne opri la răspunsul Fecioarei: „Fie mie după cuvântul tău!” (Lc 1, 38). Prin acest răspuns, Fecioara „trece de la cuvinte la realități”⁴, reiterând inițiativa creatoare a lui Dumnezeu: „A zis Dumnezeu: «Să fie lumină.» Și a fost lumină” (Fc 1, 3). Sfânta Fecioară ne deschide realitatea Crucii ca materie a vieții proprii.

Crucea Fiului ei este înscrisă integral, cu majusculă, pe parcursul itinerariului mântuirii, ca o marcă definitorie a vieții Fecioarei. Primele indicii le avem în Vechiul Testament: „Dușmănie voi pune între tine și femeie, între seminția ta și seminția ei; Acela îți va ținti ție capul, iar tu îi vei ținti Lui călcâiul” (Fc 3, 15). Ajungem în Noul Testament și viața Fecioarei urmează același traseu al crucii; putem spune că aceasta este prima vestire a crucii, semnalând un moment „T0”: „I-a binecuvântat Simeon și i-a zis Mariei, mama Sa: «Iată, Acesta este pus spre căderea și spre ridicarea multora din Israel și spre semn de împotrivire – și chiar prin suflul tău va trece sabie»” (Lc 2, 34-35). Drumul este, însă, abia la început, pentru că lăuzia Fecioarei implică exilul: „Îngerul Domnului i se arată în vis lui Iosif, zicând: «Ridică-te, ia Pruncul și pe maica Sa și fugi în Egipt și stai acolo până când îți voi spune eu, fiindcă Irod vrea să caute Pruncul ca să-L omoare». Și ridicându-se Iosif, i-a luat în timpul nopții pe Prunc și pe maica Sa și a plecat în Egipt” (Mt 2, 13-14). Ajungem pe Golgota și vederea ne este inundată de suferința Mântuitorului în stare de jertfă. Ca o constantă a mântuirii, prezența Fecioarei Maria este evidențiată de

nită, București, 2019, p. 69.

⁴ Andre Scrima, în I. A. Tofan, *Omul lăuntric*, p. 56.

evangelist: „Lângă crucea lui Iisus stăteau mama Sa și sora mamei Sale, Maria lui Cleopa, și Maria Magdalena” (In 19, 25).

Cum am putea defini crucea? În acest sens, ne ajută părintele Andrei Scrima: „Crucea este un loc saturat de tensiunea dintre văzut și nevăzut. Aici moartea și învierea coincid”⁵. Putem cunoaște noi de câte ori trăirile profunde ale Sfintei Fecioare Maria au coincis cu moartea și învierea Mântuitorului, ca într-o cruce lăuntrică?

În altă ordine de idei, exemplul Fecioarei este, pentru creștini, un indiciu de normalitate, de asumare autentică a credinței, cu adresare directă chiar „creștinilor apocaliptici”, acelei categorii de creștini care își trăiește mai intens fricile de lume decât taina învierii personale. Vedem cum s-a comportat Fecioara Maria. Nu și-a trâmbițat nici durerile și nici mărirea: „Păstra toate lucrurile acestea întru inima ei” (Lc 2, 51). „Creștinismul nu trăiește vremurile ci taina înscrisă în vremi”⁶.

Taina care se cere a fi trăită și care este înscrisă în vremi este taina Crucii și a Învierii. „Există un timp al tainei”⁷ și acesta este timpul în care suntem instituiți; un timp în care „Raportul esențial nu mai este cel dintre trecut, prezent și viitor, ci dintre văzut și nevăzut”⁸. Acatistul Nașterii Maicii Domnului ne spune: „Înaintea Soarelui Dreptății, steaua dimineții celei duhovnicești a răsărit și raza zilei celei de taină nouă ne-a strălucit”. Acest „Astăzi” este ziua veșniciei pe care noi, creștinii, o trăim pe pământ, ziua inaugurată prin jertfa Crucii și Învierea Mântuitorului Hristos. Fecioara Maria ne arată că: „Experiența credinței este un efect al învierii, nu

⁵ *Ibidem*, p. 226.

⁶ *Ibidem*.

⁷ *Ibidem*, p. 131.

⁸ *Ibidem*, p. 132.

o stare psihologică sau morală⁹. Un singur lucru rămâne de spus: Fecioara Maria ne

¹⁰ Andre Scrima, în I. A. Tofan, *Omul lăuntric*, p. 236.

arată că, atâta timp cât o cinștim, putem fi siguri că „Frumusețea e încă în lume”¹⁰.

¹¹ *Ibidem*, p. 239.

BISERICA ROMEI ÎN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI AL XIX-LEA

AURELIAN COSMA

După cum am văzut în articolele anterioare, separarea creștinismului apusean de cel răsăritean a fost un proces gradual, de lungă durată. Cu toate că evenimentul de la 1054 (numit adesea *Marea schismă*) este considerat momentul în care s-a produs ruptura între Apus și Răsărit, am văzut că, de fapt, aceasta nu a fost definitivă, existând în veacurile următoare încercări de refacere a unității. Acestea au eșuat, Catolicismul și Ortodoxia evoluând separat, printr-o înstrăinare tot mai mare unul de celălalt, ajungând în punctul în care, în secolul al XVIII-lea, s-a produs o separare finală. Astfel, în anul 1729, Biserica romană, condusă de papa Benedict al XIII-lea, a interzis comuniunea cu Bisericile ortodoxe. La rândul lor, acestea au decis prin sinodul de la Constantinopol din anul 1755 întreruperea totală a comuniunii sacramentale cu Biserica Romei, declarând că atât latinii, cât și protestanții aveau taine nevalide, iar primirea lor în Biserica răsăriteană avea să se facă prin botez.¹

¹ John Meyendorff, *Orthodoxy under the Ottomans: Relations with the West in Encyclopaedia Britannica*, <https://www.britannica.com/topic/Eastern-Orthodoxy/Orthodoxy-under-the-Ottomans-1453-1821>, data accesării: 4.12.2024.

Secolul al XIX-lea avea să aducă noi controverse doctrinare între catolici și ortodocși. Prima dintre acestea a fost dogma *imaculatei concepții*, conform căreia Fecioara Maria s-ar fi născut fără păcatul originar. Se pare că dezvoltarea acestei doctrine a fost lentă, fiind mai mult expresia unei evlavii în Apus. Totuși, în anul 1849, papa Pius al IX-lea a emis enciclica *Ubi primum*, prin care solicita episcopilor să își exprime părerea dacă această doctrină ar trebui definită ca dogmă. Marea majoritate s-au pronunțat afirmativ, excepție notabilă făcând arhiepiscopul de Paris, care a susținut că *imaculata concepție* nu poate fi dovedită cu pasaje din Scriptură sau din Tradiție. Șase ani mai târziu, în 1854, a fost proclamată drept dogmă prin bula *Ineffabilis Deus*: „Declarăm, pronunțăm și definim că doctrina care susține că Preasfânta Fecioară Maria, în prima instanță a concepției sale, printr-un har și privilegiu singular acordat de Dumnezeu, în vederea meritelor lui Iisus Hristos, Mântuitorul rasei umane, a fost păstrată liberă de orice pată a păcatului originar, este o doctrină revelată de Dumnezeu și, prin urmare, trebuie crezută ferm și constant de către toți credincioșii.”²

² *Ineffabilis Deus*, art 29, Papal Encyclicals Online, <https://www.papalencyclicals.net/pius09/p9ineff.htm>, data accesării: 4.12.2024.

Evenimentul este sărbătorit în Apus în data de 8 decembrie.

Deceniul următor avea să aducă – din perspectivă catolică – noi precizări în legătură cu supremația papală. Acest lucru s-a întâmplat cu prilejul convocării unui conciliu al Bisericii Romei, ale cărui ședințe s-au desfășurat între 1869-1870 la Vatican. De aceea, el a intrat în istorie sub denumirea de *Conciliul Vatican I*. Cu toate că obiectivul principal a fost clarificarea doctrinei catolice ca răspuns la influența crescândă a curentelor filosofice moderne în secolul al XIX-lea, el este mai cu seamă important pentru definirea infailibilității papale. Propunerea de a defini infailibilitatea papei ca dogmă a întâmpinat rezistență. O minoritate, cam 10% dintre episcopi, s-a opus, din rațiuni eclesiastice și pragmatice. În opinia lor, această dogmă era o îndepărtare de structura eclesiastica a Bisericii primare.³ În plus, ei se temeau că va duce la înstrăinarea unor catolici și va fi un obstacol în calea unirii creștinilor răsăriteni cu Biserica Romei. Totuși, obiecțiile nu erau legate de dogma în sine, față de care doar câțiva episcopi aveau rezerve.⁴ Votul final a avut loc la data de 18 iulie 1870, cu 533 participanți pentru și 2 împotriva. Astfel, în constituția dogmatică se afirmă că episcopul de Roma are „putere deplină și supremă de jurisdicție asupra întregii Biserici” și că atunci când „vorbește *ex cathedra*, adică atunci când, în exercitarea funcției sale de păstor și învățător al tuturor creștinilor, în virtutea autorității sale apostolice supreme, definește o doctrină privind credința sau

morala care trebuie susținută de întreaga Biserică, el posedă, prin asistența divină promisă lui în binecuvântatul Petru, acea infailibilitate de care Răscumpărătorul divin a dorit ca Biserica Sa să se bucure în definierea doctrinei privind credința sau morala.”⁵ O minoritate a clerului și laicului s-a opus, formând așa-numita Biserică Veche Catolică. Aceștia s-au constituit în Uniunea de la Utrecht în 1889, din ea făcând parte azi mai multe Biserici vechi catolice din Olanda, Germania, Austria, Cehia, Polonia și Elveția. Deși pontiful roman adresase înainte de întrunirea conciliului mai multe invitații Bisericilor protestante și ortodoxe, niciuna nu a răspuns.

Promulgarea celor două dogme – cea a *imaculatei concepții* și a *infailibilității papale* – în a doua jumătate a secolului al XIX-lea a adâncit diferențele de natură doctrinară și a accentuat înstrăinarea celor două Biserici una de cealaltă. Biserica răsăriteană a respins fără echivoc cele două „inovații”, pe care le-a considerat eretice.⁶ Un secol mai târziu, după Conciliul Vatican II, cursul s-a schimbat, iar relațiile dintre cele două mari Biserici au intrat într-o fază nouă, de apropiere. Un moment important a fost ridicarea de către papă și patriarhul de Constantinopol a anatemelor de la 1054, însă acest lucru nu a dus și la refacerea comuniunii, în ciuda eforturilor de reconciliere care au continuat și continuă până astăzi. Dar, despre acestea, într-un articol viitor.

³ Richard P. McBrien ed., *The HarperCollins Encyclopedia of Catholicism*, HarperCollins, New York, 1995, p. 1297.

⁴ Konrad J.M. Kirch, *Vatican Council*, în „Catholic Encyclopedia”, vol 15, The Encyclopedia Press, New York, 1913, p. 305.

⁵ *Decrees of the First Vatican Council*, „Papal Encyclicals Online”, session 4, 18 July 1870, chapter 3:9, <https://www.papalencyclicals.net/councils/ecum20.htm>, data accesării: 7.12.2024.

⁶ *Encyclical of the Eastern Patriarchs; A Reply to the Epistle of Pope Pius IX 'to the Easterns'*, <https://sourcebooks.fordham.edu/mod/1848orthodoxencyclical.asp>, data accesării: 7.12.2024.

SFÂNTUL SILUAN ATHONITUL (1866-1938)

TEODORA CUCUIET

Sf. Siluan Athonitul, unul dintre marii sfinți ai Bisericii Ortodoxe, a devenit un adevărat model pentru credincioși, prin smerenie, rugăciune și luptă duhovnicească. S-a născut în anul 1866, într-o familie de țărani simpli și credincioși dintr-un sat din Rusia, primind la botez numele de Simeon Ivanovici Antonov. Tânărul Simeon a simțit o puternică chemare către viața duhovnicească încă de la vârsta de 19 ani, când a avut o vedenie în care Maica Domnului i-a zâmbit blând. La 26 de ani, a luat decizia de a-și dedica viața lui Dumnezeu, plecând la Sf. Munte Athos, stabilindu-se la Mănăstirea Sf. Pantelimon. După șapte ani, a fost tuns în monahism, primind numele de Siluan. A urmat o lungă perioadă de ispite și încercări. În timpul unei rugăciuni intense, în care călugărul Siluan a simțit o adâncă deznădejde și o pierdere a harului, Domnul Hristos i s-a arătat și i-a spus următoarele cuvinte: „Ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui.” Călugărul a ascultat porunca Mântuitorului și a reușit să se smerească și să se roage neîncetat pentru întreaga lume.

În anul 1938, după o viață în care rugăciunea și nevoițele au avut întâietate, călugărul a trecut la Domnul, pentru ca în anul 1987 să fie canonizat de către Patriarhia Ecumenică de la Constantinopol. Moaștele sale se află la Mănăstirea

Sfântul Pantelimon din Muntele Athos și este sărbătorit pe data de 24 septembrie, la comemorarea mutării sale la Domnul.

Prin scrierile sale, Sf. Siluan Athonitul propagă smerenia și pocăința, dragostea pentru vrăjmași și lupta cu gândurile și cu ispitele, îndemnând la rugăciune neîntreruptă. Opera *Între iadul deznădejzii și iadul smereniei* este considerată capodopera sa.

Învățăturile Sf. Siluan reprezintă un veritabil ghid pentru o viață duhovnicească, așa cum reiese și din următoarele citate:

„Cine iubește pe Domnul, acela își aduce aminte întotdeauna de El, iar aduce-rea-aminte de Dumnezeu naște rugăciunea.

*

Pentru cel care se roagă neîncetat, lumea întreagă devine biserică.

*

Sufletul, când se roagă pentru lume, știe mai bine, fără ziare, cum suferă întreg pământul, știe și care sunt nevoile oamenilor, și îl doare pentru ei. Rugăciunea curăță mintea și ea vede mai bine totul.

*

Dacă încercările ni se par anevoioase, e semn că nu ne-am încredințat pe deplin vocii lui Dumnezeu.

*

Domnul iubește atât de mult pe om că îi dă darurile Sfântului Duh. Dar până ce învață să păstreze harul, sufletul trece prin multe furtuni.”¹

¹ <https://basilica.ro/15-citate-duhovnices-ti-ale-sf-siluan-athonitul/>, data accesării 16.12.2024.

Școala parohială

Din viața parohiei

Serile duhovnicești
Bucuriile credinței
Lect. Univ. Dr. Stelian Pașca-Tușa
15 decembrie 2024

Trepte spre devenire.
Dialoguri pentru tineri
Pr. Dr. Bogdan Gabor
24 noiembrie 2024

Mitropolitul Bartolomeu

Festivalul ecumenic de colinde
Bucuria Crăciunului, ediția a V-a
Biserica Romano-catolică, Florești
14 decembrie 2024

Din viața parohiei

Pelerinaj
Banat și Nordul Serbiei
18-20 octombrie 2024

„AM PLECAT SĂ SLUJESC PENTRU ROMÂNII DE DEPARTE”

MIRCEA CORPODEAN

Dragi iubitori ai revistei noastre, în numărul acesta vă invităm într-o călătorie până la celălalt capăt al lumii, în Noua Zeelandă, unde îl vom întâlni pe preotul ortodox român, Mircea Corpodean, parohul românilor ortodocși din Auckland și vicar al Episcopiei Australiei și Noii Zeelande. Amintim ca dânsul a fost preot peste zece ani și în Africa de Sud, astfel încât putem deduce că merită să ne aplecăm asupra vieții acestui om minunat, un model pentru mulți dintre noi.

M.A.: Părinte Mircea, știu că ați fost preot în Africa de Sud, într-o perioadă nu ușoară, din anii 2000 până în 2008.

M.C.: Da. Când am început să slujesc pentru românii de acolo, a fost în casele unora dintre ei, în sufragerie, unde duceam după mine Sfânta Evanghelie, potirul, discul... După îndelungi eforturi, am ajuns să slujesc într-o parohie în centrul Johannesburgului, cu hramul Sf. Nicolae, creștinătorul Japoniei, rămasă fără preot. Era o parohie mixtă: greci, sârbi, ruși, africani, localnici. Până când românii își vor construi biserica lor, erau și ei bine primiți. Așa am început să slujim acolo în limba engleză, română, greacă, amestecând și repetând parte din Sfânta Liturghie. Slujba era foarte plăcută prin găzduirea unor tradiții și a unor trăiri separate ca naționalitate.

M.A.: Situația aceasta de slujire în biserica de acolo a durat șase ani. Acum sunteți preot în Noua Zeelandă, pentru o comunitate românească. Când ați ajuns acolo?

M.C.: Da, am plecat în urmă cu 15 ani, în data de 6 martie 2009, pentru

românii adunați în jurul unei parohii numite „Sfântul Ignatie Teoforul, Auckland”, unde păstorise până nu demult părintele Michael Kumbias, un român grec. Părintele a plecat la cele veșnice de acolo și în locul Sfinției Sale, Preasfințitul Mihail, episcopul Australiei și Noii Zeelande, m-a chemat să fac acea slujire acolo, să preiau parohia, care ținea de Biserica Ortodoxă Antiohiană. Episcopul antiohian îi dăduse părintelui Mihail această binecuvântare și slujeau sub omoforul lor.

Parohia „Sfântul Ignatie Teoforul” avea în posesie o fostă capelă anglicană, cu o locuință în spatele ei pentru deservența cultului romano-catolic neclerical. Felul în care a fost construită și organizată permitea timpurilor de atunci să funcționeze.

Rolul preotului era un pic marginalizat în această administrare a parohiei. În momentul în care s-a pus problema ca dumnealor să nu mai fie acceptați de Patriarhia Română, Preasfințitul Mihail a făcut o vizită pastorală acolo, a luat legătura cu părintele Michael Kumbias, l-a încredințat că a fost o neînțelegere și că atât timp cât el este ierarh va asigura și media această comunicare și înțelegere cu Patriarhia Română. La scurtă vreme după aceea, părintele a trecut la cele veșnice. Parohia a rămas vacantă, iar Preasfințitul le-a promis că va aduce un preot care să aibă cât de cât experiență în diaspora, să vorbească limba engleză, să fie dispus să facă misiune aici și acela a fost momentul în care am mers acolo. Când am ajuns, am găsit o parohie cu un statut de organizare și funcționare străin de prevederile canonice ale Patriarhiei Române. Parohia ortodoxă

română „Sfântul Ignatie Teoforul” a devenit proprietara unei proprietăți imobiliare care nu acomoda necesitățile noastre, spațiul era destul de mic și n-am fi avut loc să creștem. Am vândut acolo, ne-am mutat mai la Nord-Vest, la aproximativ 25 de km de centrul orașului Auckland, într-o zonă semi rurală, numită Taupaki și am cumpărat o altă proprietate de 4 hectare, cu o casă mai bună, solidă, locuibilă și cu o suprafață, pe care am socotit-o, la vremea aceea, că va fi în măsură, prin potențialul ei, să genereze puțin venit care să ne ajute să ne mai extindem.

Acolo am început să slujim, pe proprietatea traversată de un râu, iar în partea din spate, de un pârâiaș care peste vară, câteodată, seacă, însă iarna, când e anotimpul ploios, poate să producă inundații. Pe această proprietate exista deja o seră de 1200 mp în care fostul proprietar cultiva roșii. În această seră am amenajat noi prima capelă în care am început să slujim și care a fost un loc plăcut, atrăgător, destul de lărguț, sigur, dar un pic provocator. Când ploua tare, era ca și când am fi trăit într-o tobă. Folia de nailon fiind foarte întinsă, era ca și cum ar fi bătut cineva mereu în ea.

Dar ne-a fost drag acolo. Ne-am organizat și am terminat de amenajat în seră o capelă cu podele pe jos, cu iconostas, cu pereți laterali, cu lumină, cu tot ce ne-a trebuit. A fost un entuziasm extraordinar în cadrul comunității române. Nu am avut nicio duminică în care să nu slujim și ne-am bucurat tare mult.

M.A.: Câți enoriași are acum parohia?

M.C.: Greu de spus cu exactitate. Aș zice că la această oră avem undeva cam la 75-80 de familii creștin-ortodoxe de români, care, într-o formă sau alta, sunt implicați în viața parohiei.

M.A.: În acești 15 ani, ce v-a fermecat și ce v-a șocat din punct de vedere pastoral?

M.C.: Felul în care se descoperă și se redescoperă, se reinventează românii într-un cadru spiritual cultural românesc, dincolo de granițe și bariere regionale, care în țară am putea să spunem că sunt

perceptibile. Acolo se trece peste ele. Dau un exemplu: la parastas, la slujbele de pomenire, unii vin cu colivă, alții vin cu colac, alții vin cu colac și colivă, unii vin cu vin roșu, dar peste toate aceste mici diferențe, în practica slujirii se trece fără niciun fel de invidie sau fără niciun fel de obiecție din partea unora către alții,

pe de o parte. Pe de altă parte, mă bucură foarte mult faptul că noi nu avem un cântăreț la biserică. De câte ori facem slujbe, toată lumea răspunde. Toți cei prezenți sunt direct implicați, și prin aceasta, fiecare își găsește o dimensiune dinamică activă, o jertfă directă prin prezență și implicare.

M.A.: Astea sunt lucrurile frumoase, care vă vin în minte, dar cu siguranță au existat și există încercări și aspecte mai puțin plăcute, deși am auzit că Noua Zeelandă este o țară eminentă ca o imagine a raiului, înseamnă că toate sunt foarte bune...

M.C.: Să ne aducem aminte că Adam și Eva au plecat din rai, cu toată frumusețea și perspectiva perfectibilității și a perfecțiunii. Până la urmă, este vorba și de noi, cum ne integrăm și cum folosim aceste daruri care ne înconjoară, de care ne bucurăm. Sunt surprins și sunt oarecum neîmpăcat cu faptul că din dorința de prea multă libertate, se promovează și se legalizează atitudini, acțiuni, preferințe privat personale, care apoi sunt promovate public, emblematice și care sunt stânenitoare și sunt deranjante. Nu ne oprește nimeni ca ortodocși și creștini, să luăm atitudine și să facem în mod repetat, în fiecare parohie, o luare de poziție oficială, publică. Așa cum unii își permit să facă o paradă în numele unor non-valori creștine, noi să putem să facem nu neapărat o paradă, dar un pelerinaj de manieră externă, așa cum am văzut că s-a practicat și în Statele Unite de către Preasfințitul Andrei, luptând pentru valorile familiei creștine, să luăm și noi atitudine în această manieră.

M.A.: Câte parohii sunt în Noua Zeelandă?

M.C.: Trei parohii și o misiune cu trei filii.

M.A.: Colaborați cu preoții români de acolo?

M.C.: Sigur că da, chiar ne-am făcut un titlu de cinste și de mândrie să avem ședința anuală a protopopiatului. Ne-am întâlnit la Hamilton și am decis ca pe rând să ne întâlnim în fiecare alt loc în parohie, așa încât, pe rând, să avem și cinstea și bucuria de a găzdui ședințele protopopiatului Noii Zeelande.

M.A.: Să revenim la parohia pe care o conduceți. Am înțeles că aveți un proiect foarte interesant acolo, de mare perspecti-

vă, pe care vreți să-l implementați. Despre ce este vorba?

M.C.: Așa este. Avem un proiect mai larg, care cuprinde o biserică și o sală social-culturală. Din pricina prevederilor și regulamentelor locale, nu putem funcționa încă, legal, ca parohie, dacă nu avem spații de parcare, grupuri sociale și toalete. Dorința este să construim o biserică și această sală social-culturală care are și toalete și bucătărie. La această oră ne aflăm în etapa în care tocmai s-a terminat de turnat placa de beton pentru sala social-culturală.

Și mai avem un proiect în plan: un-deva spre partea din spate a proprietății noastre, puțin mai ridicată, cu un delușor foarte pitoresc, cu mulți brazi de jur împrejur, iar în spatele lor o linie de cale ferată (trece un tren din când în când, foarte rar), acolo vrem să amenajăm și să inițiem un proiect care are în vedere un sat și un muzeu etnografic românesc, așa încât, fără cuvinte, să grăiască prin însăși prezența lui. S-ar potrivi și s-ar integra foarte bine în peisajul de acolo, cu câteva căsuțe făcute fiecare în alt stil, într-una să găsim elemente și obiecte ce grăiesc despre, să zicem, Al Doilea Război Mondial, în alta, despre Primul Război Mondial, în alta, despre obiceiuri și tradiții din zonele din România și sigur cu o fântână cu cumpănă, cu garduri făcute din nuiele, o troiță.

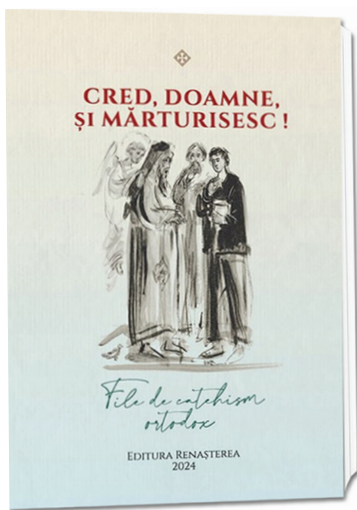
M.A.: Da, părinte, sunt planuri ambițioase. Să vă ajute Dumnezeu să le împliniți! Vă dorim misiune puternică! Să ne chemați când se sfințește biserica din Noua Zeelandă, că venim!

M.C.: Deci faceți o promisiune! Vă invit cu drag să veniți!

Interviu realizat de Marcel Agrișan

„CRED, DOAMNE, ȘI MĂRTURISESC! FILE DE CATEHISM ORTODOX”

MARIA FĂRÎMĂ

Într-o lume absorbită de viteză în care primează imaginea – temporară, cât mai colorată, gălăgioasă, trunchiată, trucată – începem să ne pierdem capacitatea de a asimila informațiile și cunoștințele care ni se transmit. Fie că accesăm platforme *online*, fie că citim cărți, reviste, ziare, am sentimentul unei fugi în vid atunci când vine vorba de a reflecta asupra sensurilor comunicate de sursele la care am acces. Sunt departe de a crede într-un pesimism al epocii, ci e doar o observație personală care sper să se risipească printr-o conștientizare a capacității noastre de a învăța și a înțelege fenomenele din jurul nostru. De aceea, mă bucur enorm de mult atunci când descopăr întâmplător sau la recomandarea cuiva, cărți care nu mă grăbesc, care sunt scrise astfel încât îți oferă răgazul de a reflecta asupra unor subiecte, de a le disemina în tihnă, dăruindu-ți bucuria unei cunoașteri autentice, nemediate de idei disimulate.

Dacă aveți nostalgia enciclopediilor, vă recomand spre lectură o carte gândită ca o enciclopedie, atât la nivel de conținut textual, cât și vizual, în registrul religios. Cartea este intitulată *Cred, Doamne, și*

*Mărturisesc! File de Catehism Ortodox*¹, apărută anul acesta la Editura Renașterea, Cluj-Napoca, tipărită cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, la care au lucrat profesori universitari. Cartea propune pentru toți credincioșii o frumoasă incursiune în tainele catehismului ortodox. Chiar dacă „valul secularizării se revarsă peste lume”, cum menționează Părintele Andrei, cartea de față reinstaurează speranța într-o lume în care valorile sfinte ar trebui să fie repere morale.

Cred, Doamne, și Mărturisesc! File de Catehism Ortodox este gândit ca un îndrumar care își propune să explice pe înțelesul tuturor principiile creștine sub forma unor întrebări și răspunsuri. Această formă de scriere expune clar, concis, într-un limbaj accesibil, învățătura creștină. Este un efort lăudabil de a încerca să limpezească nedumeririle sau incongruențele principiilor creștine ortodoxe pe care le-ar putea avea cititorii, fie creștini ortodocși, fie persoane

¹ *Cred, Doamne, și mărturisesc! File de catehism ortodox*, Renașterea, Cluj-Napoca, 2024, 298 pp.

interesate de istoria religiilor. De asemenea, filele de catehism reprezintă și un mijloc prin care „Toți creștinii, în general, și ce tineri, în special, au nevoie să-și întărească credința” (p. 7), întrucât de multe ori „Frământările cotidiene pot întuneca mintea noastră, de aceea e nevoie să ne-o luminăm.” (p. 8).

Acest îndreptar de credință este structurat în trei părți: *Credința, Nădejdea, Dragostea*, din care se desprind întrebările-răspunsurile ca într-un interviu bine documentat. Unele întrebări oferă definiții și înțelesuri precise, oferind informații care nu necesită studii suplimentare precum: *Care sunt sărbătorile creștine? Care este a cincea cerere din rugăciunea „Tatăl nostru”? Câte trepte are preoția? Cum trebuie să ținem posturile? Care este învățătura Bisericii despre Preacurata Fecioară Maria? Ce înseamnă cuvântul „Liturghie”? Altele încearcă să clarifice teme îndelung dezbătute sau contestate în istoria religiilor și culturii, nuanțând diferențele față de alte credințe sau premisele greșite care le-au distorsionat. Printre acestea se numără explicații despre: *Unde este locul în care vor sălășlui sufletele după plecarea lor din această lume? Pentru ce Noul Testament ne cere să iubim și pe vrăjmași? În ce constă desăvârșirea legii Noului Testament față de legea Vechiului Testament? În contextul lumii de azi, extrem de tulbură din punct de vedere moral, marcată de războaie și vrăjmașii, un fragment care m-a interesat în mod special este *Care este originea răului? De unde aflăm că îngerii care s-au răzvrătit împotriva lui Dumnezeu și au devenit îngeri răi sau demoni au făcut-o din libera lor voință ceea ce „a dus la întunecarea și pervertirea definitivă a ființei lor.”* (p. 55), aceștia fiind lipsiți de mântuire. Iar ca să**

contracarăm răul și să ne opunem lui, e necesar să apelăm la conștiința morală din noi și la virtuți, astfel, suntem ghidați spre capitolele *Cum se manifestă în om conștiința morală? și Ce este virtutea? Cum e privită virtutea din perspectiva învățaturii creștine?*

Alte întrebări propun limpezirea unor subiecte care ne preocupă pe noi aproape zi de zi: *Ce rol are nădejdea în viața creștinului?* De exemplu, de aici aflăm că „Rolul ei este deosebit pentru echilibrul spiritual și psihic al omului contemporan asaltat de greutățile zilei de mâine, de locul de muncă. [...] Nădejdea este scutul vieții noastre, cea care, indiferent de provocările vieții noastre, ne ajută să suportăm mai ușor greutățile și să ajungem la capătul cărării, la mântuire.” (p. 166). Sau *Pentru ce trebuie să ne rugăm? Pentru ce rugăciunile de la Sfânta Liturghie au o putere deosebită?*

Țin să menționez cu apreciere și admirație faptul că acest catehism este de o frumusețe unică, fiindcă, pe lângă conținutul bine elaborat, este animat cu o dantelărie absolut fascinantă de ilustrații, desene și fotografii, care întregesc experiența cunoașterii. De asemenea, acesta este îmbogățit cu un glosar ce explică o serie de concepte și cu citări pe marginea textului, preluate din Biblie, de la teologi sau din Sfinții Părinți.

Recomand cu drag acest catehism unic în piața editorială a ultimilor ani. Este un ghid spiritual care îmbie la îmbogățire spirituală, care aduce lumină în ideile încurcate și liniște în gândurile prinse în capcana scepticismului. Cartea e un bun prilej de a redescoperi credința sinceră și autentică și de a intra cu inima deschisă în sfintele sărbători de iarnă.

APUSENII – PĂZITORII CREDINȚEI MĂNĂSTIREA PONOR – ATHOSUL ROMÂNESC

ADRIAN MĂRGINEAN

Tubiți cititori, anul acesta se apropie de final și acum, în prag de praznic ceresc, unde toți creștinii sărbătoresc nașterea Pruncului Dumnezeiesc, Cel care avea să ne mântuiască pe toți, unde cu toții suntem prinși în vârtejul ispitelor lumești, ocupați până peste cap cu tradițiile laice pe care le asociem acestei sărbători minunate, acum, când ne pierdem timpul, nervii și răbdarea alergând ba după brazi, ba după hrană și băutură trupească, crezând că este absolut necesar să ne pregătim pentru această sărbătoare mai mult trupește și punând prea mare accent pe esteticul perceput de ochii noștri, mult mai mult decât pe esteticul sufletului, cel pe care alți ochi îl percep, acum m-am gândit să vă prezint una dintre cele mai aspre lăcașuri monahale pe care le avem în țară. Aici, la mănăstirea Ponor, călugării s-au adunat pentru a-și petrece întreaga viață în post și rugăciune. Când aflu despre rânduiala athonită impusă în această mănăstire, despre regulile aspre, ieșite din comun, ale lăcașului și totodată mă uit în jur, privind în ochi oamenii care mă înconjoară, în mijlocul uraganu-

lui urban unde zilele trec una după alta, deseori fără a avea vreun folos sufletesc și conștientizez totodată că mie (și nouă în mare parte) mi-a fost hărăzit să viețuiesc în mijlocul cascadei de lumină lumească ameitoare și deseori înșelătoare, atunci abia percep cu adevărat nevoița la care s-au supus monahii aceștia benevol, pentru a se ruga în primul rând pentru mântuirea noastră și a lumii întregi și abia după aceea pentru bunăstarea lor sufletească. Vorbim aici despre nu mai mult de 15 călugări, toți adunați sub oblăduirea părintelui stareț Irineu Curtescu, protosinghel, care a fost monah la Mănăstirea Sihăstria și ucenic al părintelui Paisie Olaru de la Sihla. Tot dânsul, după 1990, a viețuit mai mulți ani la Sfântul Munte Athos, iar la întoarcerea în țară a intrat în obștea Mănăstirii Antim din București, fiind ucenic al părintelui Sofian Boghiu. În anul 2007 a primit binecuvântarea IPS Andrei de a înființa o nouă mănăstire la Ponor, mănăstire care va avea hramurile „Înălțarea Domnului” și „Sfântul Ierarh Nectarie Taumaturgul”. Părintele Irineu este acela care și-a dorit cu tot dinadinsul să impună în mănăstirea

pe care o conduce regulile aspre pe care le mai găsim pe Muntele Athos. Astfel, accesul femeilor în incinta mănăstirii nu este permis. „Lucrarea rugăciunii este foarte fină și solicitantă. Nimic nu trebuie să îți distrage atenția de la ea. Cu atât mai puțin prezența femeilor. Ispita începe de multe ori de la ochi, iar vederea îți poate vătăma mintea”, spune starețul. Această interdicție nu trebuie înțeleasă ca o aversiune sau ca un dispreț față de partea feminină, ci mai degrabă ca o protecție a obștii împotriva unor ispite nedorite și ca pe un ajutor în lucrarea de liniștire și curățire a călugărilor. „Suntem slabi! Ochiul ne poate vătăma când vede femei. Eu admir călugări, și bărbați, și femei și vreau să fie cât mai curați, ca să primească rugăciunile”, ne mai explica părintele stareț.

Există o singură poartă prin care se intră și se iese din curtea mănăstirii. Accesul se face la modul cel mai smerit, pentru că poarta este scundă. Nu îți permite să intri în picioare. De fapt, întreaga construcție arată ca o cetate, în centrul căreia se află biserica, iar de-a lungul zidurilor cetății sunt chiliile, spațiile administrative, un paraclis, biblioteca, bucătăria, trapeza și unele ateliere. Pe lângă faptul că aici nu intră femei, mănăstirea Ponor are și alte rânduieli întâlnite în Muntele Athos. Tot dumnealui, starețul, ne explică și rânduiala de zi cu zi din mănăstire: „La Mănăstirea Ponor, rânduiala vieții monahale este mai aspră. Se mănâncă o dată pe zi (la ora 15.00), niciodată carne (nici pește), iar luna, miercurea, vinerea și sâmbăta seara, se face priveghere de toată noaptea. Adică după vecernia mică de la ora 17.00, urmează program de odihnă până la 22.30, când începe privegherea ce durează până dimineața pe la 7-8. În restul zilelor, se

săvârșesc Miezonoptica, Utrenia, Ceasurile, Sfânta Liturghie, parastas, începând cu ora 3 noaptea. Principalele activități ale călugărilor sunt rugăciunea și câteva ascultări simple.”

Legat de acest program sever, tot părintele stareț este acela care ne zice că: „Cinul monahal e greu. Privegherea e pentru monah. E cea mai importantă pentru călugăr, fie că e bărbat sau femeie. Este greu, însă ar fi și mai greu dacă nu am mai face privegheri. Monahului îi place să stea singur, el e singuratic. Ca să se poată ruga pentru el și pentru lume, pentru păcatele noastre, ale lumii, pentru mântuirea tuturor”.¹

La câțiva kilometri mai jos, există și o mănăstire de maici – soră cu cea din vârful dealului – unde se bucură de povățuirea părintelui Irineu 16 măicuțe și surori. Tot părintele Irineu este cel care s-a ocupat și de instituirea și construcția acestei mănăstiri. Programul acesteia este identic, cu singura deosebire că privegherile se fac în celelalte zile ale săptămânii: adică duminică, marți și joi, sâmbăta fiind comună celor două.

Iată, deci, iubii cititori, o modalitate ideală de a ne muta ochii din iureșul cotidian, de a spune „pauză” maratonului diurn, de a ne urca în mașină și acum, în mijlocul postului, de a petrece câteva ceasuri fie cu călugării, fie cu măicuțele acestor două mănăstiri, spre folosul nostru sufletesc.

¹ Sursa: <https://lataifas.ro/destinatii-turistice-unice/176506/manastirea-ponor-athosul-romanesc-unde-trebuie-sa-ajungi-vara-asta/>, data accesării: 12.12.2024.

Pentru localizarea mănăstirii, scanați codul QR alăturat.

TOLERANȚĂ ȘI EMPATIE – PUNȚI ÎNTRE OAMENI

MARCELA FARCAȘ

În ultimii ani, evenimente precum campania de vaccinare anti-COVID-19 și alegerile prezidențiale din România au scos la iveală diviziuni adânci în societate. Convingerile despre sănătate, politică sau valori au generat dezbateri aprinse, adesea însoțite de lipsa de toleranță și de empatie. Totuși, momentele de criză sunt oportunități pentru a învăța să ascultăm, să înțelegem și să construim punți între diferențe.

Lección din criza vaccinării

Campania de vaccinare anti-COVID-19 a creat o polarizare evidentă între susținătorii și scepticii vaccinului. Dincolo de dezbaterile științifice, mulți au experimentat conflicte personale: prieteni sau membri ai familiei s-au îndepărtat din cauza opiniilor divergente. În astfel de contexte, empatia este esențială. Studiile lui Daniel Batson despre empatia altruistă arată că înțelegerea perspectivei celuilalt – fără a judeca – reduce tensiunile interpersonale. În loc să criticăm pe cei care aleg diferit, putem întreba: „De ce simți asta? Ce temeri ai?” Simplul act de ascultare poate transforma o dispută într-un dialog constructiv.

Un exemplu de toleranță și deschidere vine chiar din tradiția ortodoxă, unde Sfântul Apostol Pavel le scria creștinilor din Roma: „Cel care mănâncă să nu disprețuiască pe cel care nu mănâncă, iar cel care nu mănâncă să nu judece pe cel care mănâncă” (Romani 14:3). Aplicat astăzi, acest verset ne învață că respectarea alegeri-

lor celorlalți nu ne obligă să le împărtășim, ci doar să le tratăm cu înțelegere.

Alegerile prezidențiale: o oglindă a diferențelor

Alegerile prezidențiale sunt un alt exemplu recent de polarizare. Taberele politice opuse deseori se insultă, uitând că, dincolo de vot, oamenii au mai multe lucruri în comun decât diferențe. Cercetătorii de la *Massachusetts Institute of Technology* (Bruneau și Saxe) au arătat că atunci când grupurile opuse sunt expuse la povești despre suferințele celuilalt, atitudinile lor se înmoaie. De exemplu, un alegător care își ascultă sincer o rudă cu opinii diferite poate descoperi motivele profunde din spatele opțiunii acesteia, cum ar fi dorința pentru siguranță sau nemulțumirea față de un sistem perceput ca nedrept.

Mântuitorul Hristos ne oferă un exemplu suprem de empatie atunci când, pe cruce, se roagă pentru cei care Îl răstignesc: „Părinte, iartă-i, căci nu știu ce fac” (Luca 23:34). Chiar și în fața ostilității, El alege iubirea. Această lecție rămâne relevantă: să fim dispuși să înțelegem, chiar și atunci când suntem tratați cu respingere.

Cum aplicăm aceste principii în viața de zi cu zi?

1. Ascultare cu răbdare

Când întâlnim opinii contrare, reacția noastră instinctivă este să le contrazicem sau să le respingem. Practica ascultării active, inspirată de studiile psihologice, implică punerea întrebărilor fără a emite

judecăți și exprimarea unei dorințe autentice de a înțelege.

2. Recunoașterea umanității comune

Amintirea faptului că toți avem aceleași nevoi fundamentale – de siguranță, iubire și respect – ajută la reducerea tensiunilor. În loc să vedem o persoană prin prisma convingerilor sale, să încercăm să o vedem ca pe un frate sau o soră în umanitate.

3. Practicarea iertării

Conflictele personale legate de convingeri politice sau de sănătate pot lăsa răni. Iertarea, așa cum ne învață tradiția ortodoxă, este o alegere eliberatoare. A ierta nu înseamnă să fii de acord, ci să renunți la resentimente, pentru a putea restaura relațiile.

4. Modelarea prin exemplul personal

Cei care practică empatia devin modele pentru ceilalți. În loc să răspundem cu ură la ură, răspundem cu blândețe. Este o cale dificilă, dar cum spune Sfântul Serafim de Sarov: „Dobândește pacea lăuntrică, și mii de oameni în jurul tău se vor mântui”.

Toleranța și empatia nu sunt doar soluții teoretice la polarizare, ci instrumente practice pentru a construi o societate mai armonioasă. Ele cer un efort conștient, dar răsplata lor este neprețuită: o lume în care diferențele ne unesc, nu ne separă.

Bibliografie

- Daniel Batson, *Altruism in Humans*, Oxford University Press, 2011.

- Emile Bruneau și Rebecca Saxe, „The Power of Empathy in Reducing Conflict” în *Journal of Experimental Social Psychology*, 2012.

ARIPI DE ÎNGERAȘ

GRAȚIELA ĂGRIȘAN

Legenda celui de-al patrulea mag

- Povești terapeutice -

„Există o poveste veche, care spune că, de fapt, au fost patru magi care doreau să se închine Mântuitorului, la nașterea Sa.

Cel de-al patrulea și-a vândut tot ce avea și, cu banii obținuți, a luat trei pietre scumpe: un safir, un rubin și o perla, pe care să le ducă în dar Mântuitorului.

Grăbindu-se să ajungă în Babilon, unde îl așteptau cei trei magi, acesta a întâlnit pe drum un om rănit, pe care nimeni nu îl ajuta. L-a dus pe bietul om la un doctor, căruia i-a dat safirul pentru a-l îngriji pe bolnav până ce se va însănătoși complet.

Toate acestea l-au întârziat. Când a ajuns la locul întâlnirii, magii plecaseră deja fără el, însă nu s-a descurajat, ci și-a continuat drumul singur, călăuzit de steaua ce-l ducea spre Bethleem. Ajuns aici, a aflat că magii L-au găsit deja pe prunc, că soldații lui Irod omoară toți copiii nou-născuți și că Sfânta Familie a plecat spre Egipt, pentru a se feri de mânia regelui.

Chiar în fața sa, un soldat încerca să-i smulgă unei tinere femei copilul pentru a-l omorî. Femeia își apăra cu disperare pruncul. Magul i-a arătat soldatului necruțător rubinul și i-a spus:

– Lasă copilul să trăiască și îți voi da această piatră scumpă! Nimeni nu va afla de târgul nostru.

Ademenit de nestemată, soldatul a luat piatra, îndepărtându-se grăbit. Tânăra femeie i-a mulțumit străinului cu lacrimi de bucurie și recunoștință.

Acesta s-a hotărât să-L caute mai departe pe Mântuitor. Acum, mai avea un singur dar, perla. A plecat și el spre Egipt, unde, ani de zile, L-a căutat pe Iisus, însă fără nici un rezultat.

După 30 de ani, aflat că undeva, în Palestina, Mântuitorul propovăduiește Evanghelia. Bucuros că, în sfârșit, știe unde îl poate găsi, s-a grăbit spre Iudeea. Ajuns la Ierusalim, spre seară, a aflat că Iisus Hristos este răstignit pe Dealul Căpățânii. S-a grăbit magul spre locul acela cu dorința să-L vadă în viață pe Mântuitor, să-I ducă darul său pe care îl păstrase de atâta timp.

Însă, prin fața lui au trecut doi soldați romani, ce duceau în sclavie o tânără evreică. Oprindu-i, magul le-a spus:

– Dacă îi dați drumul fetei, vă dăruiesc această perla! O puteți vinde și împărți banii. Veți câștiga mult mai mult lăsând fata liberă.

Lacomii, soldații au luat perla, eliberând-o pe tânără, care, plângând de fericire, nu știa cum să-i mulțumească străinului.

Dar magul, rugându-se cerului să-L vadă măcar o clipă pe Mântuitor, se grăbea spre Golgota. Acum, nu mai avea nimic. Îi era rușine să se închine Împăratului împăraților fără nici un dar. Însă, când a ajuns lângă Cruce, Mântuitorul S-a uitat drept spre el și i-a spus:

– În sfârșit, ai venit. Tu mi-ai adus cele mai frumoase daruri...

– Bine, dar nu mai am nimic, ce Ți-am adus eu? – a întrebat mirat magul.

– Tot ce duceai cu tine ai dat celor neajutorați. Dându-le lor, Mie Mi-ai dat. Darul tău a ajuns la Mine și, îți spun, că

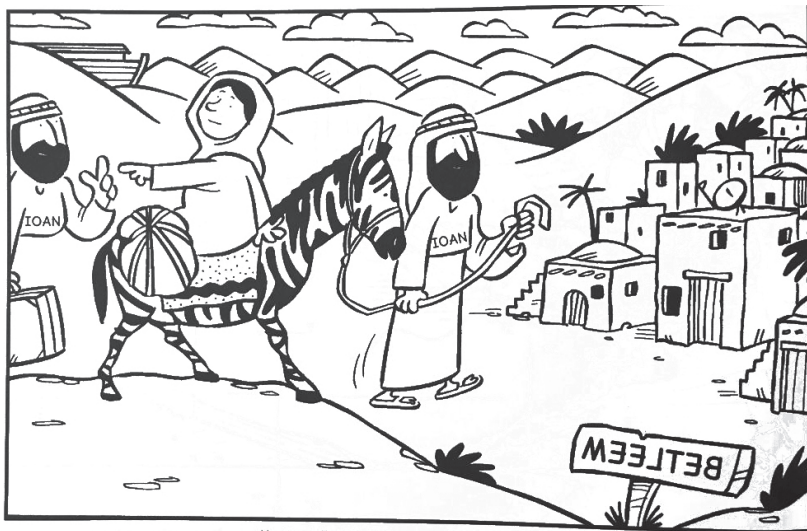
el este cel mai însemnat, căci, acela care Îl iubește pe Dumnezeu, îi iubește pe oameni.

Cine nu caută nevoile celorlalți spre a fi de folos cu ce poate, nu va găsi mulțumire și bucurie, nu va afla adevărata viață.

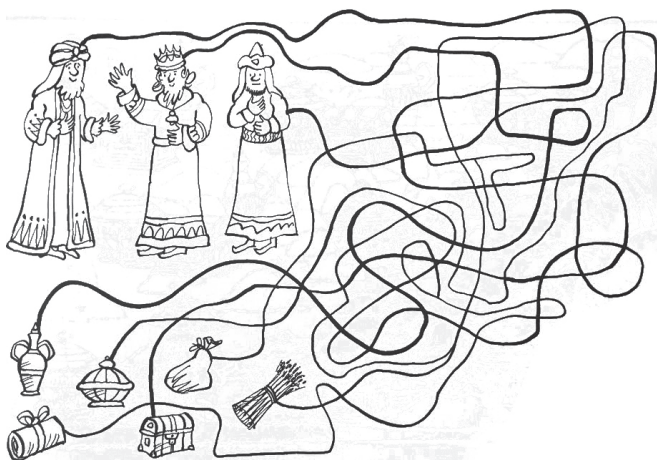
Cu cât te apropii mai mult de oameni, cu atât ești mai aproape de Dumnezeu.”¹

¹ Al patrulea mag. Vorbe de înțelepciune, în <https://radiorenasterea.ro/al-patrulea-mag/>, data accesării: 12.12.2024.

Jocuri pentru toți copiii isteți

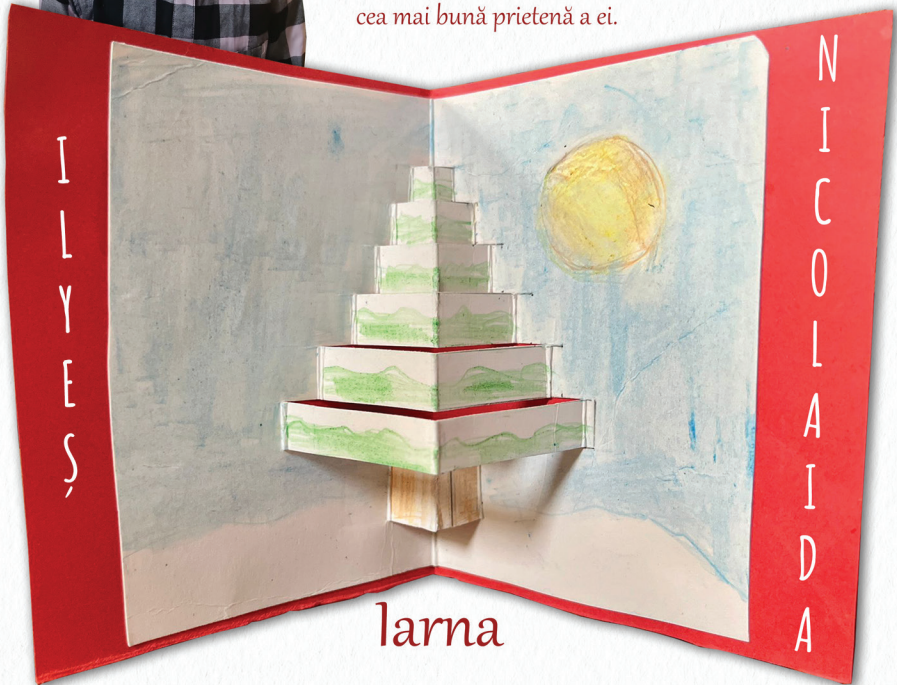
Maria și Iosif călătoresc la Betleem.
De ce trebuiau să călătorească la Betleem? Poți să găsești toate greșelile intenționate în imagine?
Poți să citești despre aceasta în Luca 2:1-7.

Ce daruri i-au adus magii lui Isus? Urmărește liniile.
Citește povestirea magilor în Matei 2:1-12.

Nicolaida are 11 ani și este mezina dintre cele cinci surori. Este elevă la Liceul de Coregrafie; iubește baletul și matematica și pentru că îi place foarte mult să cânte, merge la canto la Școala populară de artă. E foarte prietenoasă și bucuroasă să-și facă noi prieteni. Una dintre marile ei „pasiunii” este Alexandra, cea mai bună prietenă a ei.

Iarna

Iarna e minunată. Ea învelește pământul, casele, brazii și tot ce-i stă în cale, cu o plapumă albă, moale și catifelată. Zăpada este frumoasă, iar atunci când i se mai alătură și alți fulgi de nea, moi și pufoși este de-a dreptul superbă.

Și gheața este un element foarte frumos al iernii.

Ea este cea oglindă sclipitoare în lumina zilei și luminată de luna în timpul nopții, care dansează cu fulgii și e sora zăpezii.

Ce să mai zic de priveliștea munților înalți, îmbrăcați și ei în cojocul moale și alb? Toată natura e atât de mândru gătită de sărbătoare. La fel de minunat este momentul în care vântul supărat parcă de norii care îi stau în față începe să-i scuture, iar din nori, speriați de zguduitură, fug în toate părțile fulgii de zăpadă.

Oamenii de zăpadă se ridică în fața caselor și de-a lungul drumului și aceștia zâmbind îi salută pe toți trecătorii, cu brațele lor de lemne uscate.

Singurele flori care înflorește în timpul iernii sunt crăciunițele.

Ele stau în geamuri și se bucură de compania fulgilor, care le salută în dansul lor jucăuș.

Aceasta este iarna, împodobită cu dantelă albă, frumoasă, rece și plină de bucurii.

Cetatea credinței

ISSN 2286-4407, ISSN-L 2286-4407

Coordonator, design și paginație: Decebal Gorea

Lectura: Monica Scripeț

Imagine copertă: Mănăstirea Horezu, jud. Vâlcea (oserban.blogspot.com)

Apare cu binecuvântarea ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei

Contact

B-dul Cetatea Fetei, 5A, Florești

web: <http://parohiacetateafetei-floresti-cluj.blogspot.ro>

 Parohia Ortodoxa Cetatea Fetei-Floresti

cont bancar: RO62BTRL01301205A11298XX

preot paroh: Marcel Agrișan (tel: 0751 353 097)

preot: Decebal Gorea (tel: 0745 520 020)

Programe catehetice

Tabăra de creație *Hristos pe înțelesul tuturor*: se desfășoară în postul Sfintei Marii.

Activități: lecții de religie, ateliere creative, icoane pe sticlă, teatru, proiecții video, jocuri și excursii. Destinată copiilor cu vârsta între 4 și 15 ani.

Școala parohială *Mitropolitul Bartolomeu*: se desfășoară sâmbăta sau duminica între

orele 14⁰⁰-16⁰⁰, în perioadele: 15 IX - 15 XII și 15 III - 15 VI. Activități: lecții de religie, limbi străine, dezvoltare personală, ateliere creative, vizionare de filme.

Destinată copiilor cu vârsta peste 7 ani.

Trepte spre devenire: Dialoguri pentru tineri cu vârsta între 16 și 23 de ani, având invitați alături de care sunt discutate teme de interes pentru tineri.

Sâmbăta sau duminica între orele 18⁰⁰-19⁰⁰, în perioadele: 1 II - 1 VI și 1 X - 15 XII.

Studiu biblic: în fiecare duminică, după slujba de seară.

Programul liturgic

Miercuri: 8³⁰ - Sfânta Liturghie

Vineri: 8³⁰ - Sfânta Liturghie

Sâmbătă: 9⁰⁰ - Sfânta Liturghie, 10¹⁵ - Slujba Parastasului, 17⁰⁰ - Vecernia Mare și Litia

Duminică: 8³⁰ - Utrenia, 10⁰⁰ - Sfânta Liturghie, 17⁰⁰ - Vecernia mică,

iar în prima și a treia duminică din lună, Taina Sfântului Maslu

Sărbători: - în ajun: 17⁰⁰ - Vecernia mare și Litia

- în ziua sărbătorii: 8³⁰ - Utrenia, 10⁰⁰ - Sfânta Liturghie

